

naas. Den hele Sag, hvorpaa dette Spørgsmaal for Tiden truer med at strande, er en Udgift, som kan tælles med nogle Hundrede Tusind Kr. Kan være, at, naar man gaar fra det mindste Minimum til det yderste Maximum, naaer man op til en Million eller lidt Mere; men der er vel Ingen, der venter, at Afgjørelsen netop skal falde ved Maximum eller Minimum. Dette Offer dreier det sig om, og den Vanskelighed, hvorpaa Sagen skal strande, er altsaa en Udgift af nogle Hundrede Tusind Kr. eller nogle Dre pr. Individ i Befolkningen; men nu vil jeg spørge ærede Medlemmer, om de ikke tro, at, naar Spørgsmaalet stilles saaledes frem: Vilde I for Fremtiden, at man skal blive ved at udgive 8½ Million Kr. foruden de mange Tusinder af Gærs Børns Arbejde og Slid i Militærtjenesten paa en saa usyldestgjørende Maade, eller vilde I gjøre et saa ringe Offer for at faae en bedre Ordning tilveiebragt? vil Svaret med Bestemthed kunne siges at blive: Ja. Det er under Forudsætning af, at dette er en Mening, som ogsaa det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds deler, at jeg ønsker, at han og hans Venner i Fællesudvalget ville faae Leilighed til at vise, hvad de ville.

Berg: Det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær) er Repræsentant for et selvstændigt Parti i Folkethinget, særlig i Krigsfager, og han er ligeledes, saa vidt mig bekendt, den naturlige Repræsentant for en større Kreds af jydskt Vælgere i militære Spørgsmaal; de se hen til ham som til deres Fører her paa Thinget. Jeg tror derfor, at det er rigtigt, at jeg svarer det ærede Medlem paa de Spørgsmaal, han henvendte til mig nu, og paa den Forsikring, han gav om den Klarhed og Indsigt, han selv besidder i disse Forhold. Det ærede Medlem udtalte en Forundring over, at jeg i Forening med mine Venner ikke nu sigte det sidste Ord. Jeg vil sigte det ærede Medlem, at, dersom vi gjorde det — jeg veed jo godt, at man kunde tænke sig, at Stillingen var saaledes, at vi sagde: Dertil gaa vi og ikke højere; det have vi gjort saa tidt, og det kan fremdeles komme tidt for, at vi sigte angaaende en eller anden Sag, at saa høit gaa vi op og ikke længere, det kan ikke nytte at prøve paa at pine os til Mere — jeg siger, at, hvis vi vare saaledes stillede, kunde vi jo ikke anbefale Sagen til videre Fremme, eventuelt til Fællesudvalg. Denne vor Stilling forekommer mig dog ligesom at forudsætte, at vi ere villige til at overveie Uoverensstemmelsen mellem Thingenes Forslag, saaledes som de nu ere komne til at foreligge her ved eneste Behandling. Vare vi ikke paa Forhaand rede til at give endnu et sidste Ord, vilde det efter min Mening være utilbørligt at raade til at fortsætte indtil Fællesudvalg. Det ligger ganske naturligt i et saadant

Forslag om at fortsætte Forhandlingerne om denne Sag, eventuelt til vi naaede Fællesudvalg, at vi indrømme paa vor Side, at vi ville gjøre vort Yderste for at komme til en Ooverenskomst om Uoverensstemmelse. Hvis ikke det ligger bagved eller ligger deri, burde vi ikke opholde Thinget en Dag længere om denne Sag, saa var hvert Ord spildt. Det ærede Medlem maa altsaa indrømme, at det er korrekt, at vi ikke kunne anbefale, om fornødent, at gaa til et Fællesudvalg og der sigte: Vi ville ikke Andet, end hvad her foreligger. Jeg kommer nu til det Ooverraskende i, at vi ikke ville gjøre det. Det ærede Medlem har hørt et Foredrag af mig, hvori jeg sagde, at jeg vilde gjøre yderligere Indrømmelser, og derom sagde det ærede Medlem, at det undslap mig maaste, jeg vilde maaste ikke have sagt det. Men det ærede Medlem vil vide, og ærede Medlemmer maa vide, at det er sagt med tydelige og rene Ord i vor Erklæring, der har været trykt i flere Dage. Vi sigte jo udtrykkelig der, at, skøndt vi anse fra vort Standpunkt det Hærforslag, der her foreligger, trods Angreb fra alle Sider for at være et saadant, at vi derved kunde optage alle vedkommende Kræfter til Uddannelse og til eventuel Brug for vort Fædreland i Nødens Stund, erkjende vi dog, at dette fra vort Standpunkt, ensidig altsaa, ikke kan ventes fuldt ud at blive til Lov, fordi der staar andre Faktorer og mange Sagtyndige overfor, som have en anden Mening og nu 8 Gange ikke have været til at rokke af Stebet. Vi sigte, at, skulle derfor Uoverensstemmelse heves og Ooverenskomst naas, maa vi kunne høre os ud over det, vi helst ville blive staaende ved. Det er i Reglen altid en nødvendig Betingelse for al parlamentarisk Ooverenskomst og for al parlamentarisk Forhandling. Spørgsmaalet er kun, om vi gennem denne Bevægelse og denne Forhandling naae til et Resultat, der efter Omstændighederne i og for sig er forsvarligt med Hensyn til den Sag, der skal bæres frem, og for den Befolkning, der skal bruge den. Det er et Andet. Naar nu det ærede Medlem sagde: Ja, vare vi blevne staaende ved dette, kunde jeg dog finde mig i det, saa forekommer det mig, at dette ærede Medlem og andre, som have denne Opfattelse, kunde sigte: Ja, saa stemme vi for dette, men vi stemme imod paa ethvert andet Punkt, hvis der kommer til at foreligge et Resultat af Fællesudvalget, som vi ikke ville have. Da er det rette Tidspunkt kommet til at stemme imod, og det er muligt, det er maaste endogsaa sandsynligt — jeg tør ikke dømme derom, jeg vil helst tro det Bedste —, at vi da, naar Sagen foreligger fra Fællesudvalget, mødes i en fælles Afstemning, fordi de Betingelser, som andre Ansuelser stille, ere for store til, at vi kunne høre os for dem. Det er den naturlige Veie at gaa, at sigte, naar vi paa Basis af denne Gang, den 8de Gang, vi behandle denne vigtige Sag,